četrtek 2. februarja 2023

P9_TA(2023)0029

Priprave na vrh EU-Ukrajina

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 2. februarja 2023 o pripravah na vrh EU-Ukrajina (2023/2509(RSP))

(2023/C 267/02)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Ukrajini,

— ob upoštevanju pridružitvenega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Ukrajino na drugi strani [1] in spremljajočega poglobljenega in celovitega prostotrgovinskega območja med EU in Ukrajino, podpisanega leta 2014,

— ob upoštevanju prošnje Ukrajine za članstvo v EU z dne 28. februarja 2022, sporočila Komisije z dne 17. junija 2022 z naslovom Mnenje Komisije o prošnji Ukrajine za članstvo v Evropski uniji (COM(2022)0407) in kasnejših sklepov Evropskega sveta z dne 23. in 24. junija 2022,

— ob upoštevanju Ustanovne listine OZN, haaških konvencij, ženevskih konvencij in njihovih dodatnih protokolov ter Rimskega statuta,

— ob upoštevanju skupne izjave s 23. vrha EU-Ukrajina, ki je potekal 12. oktobra 2021,

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 15. decembra 2022,

— ob upoštevanju člena 132(2) in (4) Poslovnika,

A. ker Ruska federacija od 24. februarja 2022 izvaja nezakonito, neizzvano in neupravičeno vojaško agresijo proti Ukrajini; ker ta vojaška agresija pomeni očitno in grobo kršitev Ustanovne listine OZN in temeljnih načel mednarodnega prava; ker so se geopolitične razmere v Evropi bistveno spremenile, to pa zahteva drzne, pogumne in celovite politične, varnostne in finančne odločitve EU; ker je Ukrajina žrtev ruske agresije že od novembra 2013, ko so izbruhnili protesti zaradi odločitve takratnega predsednika, da bo odložil podpis pridružitvenega sporazuma med EU in Ukrajino;

B. ker ruske sile izvajajo neselektivne napade na stanovanjska območja in civilno infrastrukturo; ker je bilo ubitih že več tisoč civilistov, tudi na stotine otrok, še več pa jih je bilo mučenih, nadlegovanih, spolno napadenih, ugrabljenih ali prisilno razseljenih; ker to nečloveško ravnanje ruskih sil in njihovih zaveznikov nikakor ni v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom; ker je Rusija poleg svoje prejšnje priključitve krimskega polotoka 30. septembra 2022 enostransko razglasila priključitev ukrajinskih pokrajin Doneck, Herson, Lugansk in Zaporožje, ki jih je delno zasedala;

C. ker sta ukrajinsko politično vodstvo in prebivalstvo pokazala izjemno odločenost, da kljub vojni ohranita delujoče državne institucije in javne službe;

D. ker naj bi 24. vrh EU-Ukrajina potekal 3. februarja 2023 v Kijevu; ker je ta vrh odlična priložnost za razpravo o razmerah na terenu in trenutnih prednostnih nalogah Ukrajine, vključno s finančno in vojaško podporo, odgovornosti za ruske vojne zločine, hudodelstvih zoper človečnost in agresiji, svetovnem ozaveščanju, omejevalnih ukrepih ter prehranski in energetski varnosti, pa tudi za sprejetje ukrepov, potrebnih za nadaljevanje reformnih prizadevanj

[1] UL L 161, 29.5.2014, str. 3.

četrtek 2. februarja 2023

Ukrajine, kot je določeno v pridružitvenem sporazumu/poglobljenem in celovitem prostotrgovinskem območju ter sedmih prednostnih nalogah, navedenih v mnenju Komisije z dne 17. junija 2022, in tistih, ki vodijo k članstvu v EU;

E. ker je pridružitveni sporazum med EU in Ukrajino, ki velja od leta 2014, že občutno okrepil politični dialog, pospešil politično pridruževanje in gospodarsko povezovanje ter odprl nove možnosti za sektorsko sodelovanje;

F. ker je Svet v svojih sklepih z dne 13. decembra 2022 o širitvi in stabilizacijsko-pridružitvenem procesu pozval Komisijo, naj pripravi časovni načrt, v katerem bodo opredeljeni naslednji koraki za olajšanje dostopa Ukrajine do enotnega trga EU, pri čemer naj izkoristi celoten potencial pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega prostotrgovinskega območja z Ukrajino;

G. ker je Komisija 17. junija 2022 objavila mnenje o prošnji Ukrajine za članstvo v EU in priporočila, da se ji podeli status kandidatke za članstvo v EU pod pogojem, da se sprejmejo nekateri reformni ukrepi, denimo v zvezi s pravno državo in bojem proti korupciji; ker je Svet v svojih sklepih z dne 13. decembra 2022 opozoril, da je bila Komisija pozvana, naj v okviru svojega rednega širitvenega svežnja v letu 2023 poroča o izpolnjevanju pogojev, določenih v mnenju Komisije z dne 17. junija 2022, ter se seznanil z namero Komisije, da posodobljeno poročilo predloži spomladi 2023;

H. ker članstvo v EU ni mogoče po hitrem postopku in ker pristop ostaja zapleten in strukturiran postopek, ki temelji na dosežkih ter zahteva učinkovito izvajanje reform in prenos pravnega reda; ker se napredek vsake države na poti k pristopu ocenjuje na podlagi njenih dosežkov in rezultatov reformnega procesa; ker to ne izključuje hitrega začetka procesa kot izraza zavezanosti EU Ukrajini v novih geopolitičnih razmerah, ki jih je ustvarila ruska agresija; ker bo zmožnost EU, da sprejme nove članice, imela pomembno vlogo pri prihodnjih pristopih;

I. ker sta decentralizacija in močna lokalna samouprava postali temelj ukrajinske demokracije in pomembno prispevata k odpornosti Ukrajine med vojno; ker je osrednjega pomena, da lokalno obnovo vodijo občine, da se zagotovi, da se nacionalna in mednarodna sredstva za obnovo porabijo tam, kjer so najbolj potrebna;

1. ponovno najostreje obsoja agresijo Ruske federacije proti Ukrajini in vpletenost Belorusije v to vojno ter zahteva, naj Rusija nemudoma zaustavi vse vojaške operacije v Ukrajini in brezpogojno umakne vse sile in vojaško opremo s celotnega mednarodno priznanega ozemlja Ukrajine;

2. ponovno izraža neomajno solidarnost z ukrajinskim ljudstvom, ki od 24. februarja 2022 in v zadnjih devetih letih ruske agresije proti Ukrajini ob nezmanjšanih grožnjah in napadih izkazuje izjemen pogum in odpornost;

3. v celoti podpira neodvisnost, suverenost in ozemeljsko celovitost Ukrajine v njenih mednarodno priznanih mejah in poudarja, da je ta vojna resna kršitev mednarodnega prava; s tem v zvezi ponovno obsoja nezakonito priključitev ukrajinskih pokrajin Doneck, Herson, Lugansk in Zaporožje, pa tudi krimskega polotoka;

4. poudarja nujno potrebo po odgovornosti za ruska vojna hudodelstva, hudodelstva zoper človečnost in agresijo proti Ukrajini; znova poziva EU in njene države članice, naj prevzamejo vodilno vlogo in dejavno podprejo ustanovitev posebnega sodišča za preiskovanje in pregon ruske agresije proti Ukrajini, pa tudi mednarodnega registra škode; v celoti podpira preiskavo, ki jo izvaja tožilec Mednarodnega kazenskega sodišča o razmerah v Ukrajini ter domnevnih vojnih hudodelstvih, hudodelstvih zoper človečnost in genocidu; poziva Ukrajino, naj ratificira Rimski statut Mednarodnega kazenskega sodišča in njegove spremembe ter naj uradno postane članica tega sodišča, da bi podprla mednarodna prizadevanja za ugotavljanje odgovornosti za huda mednarodna kazniva dejanja;

5. ponovno poziva institucije in države članice EU ter partnerje EU, naj Ukrajini nudijo vso potrebno politično, vojaško in gospodarsko podporo, podporo v zvezi z infrastrukturo ter finančno in humanitarno podporo; pričakuje, da bodo države članice na prihodnjem vrhu EU-Ukrajina okrepile svojo zavezanost;

6. poudarja, da je še vedno treba zagotavljati humanitarno pomoč Ukrajini ter poziva EU in Ukrajino, naj razpravljata o potrebah približno 8 milijonov Ukrajincev, ki so pobegnili pred vojno in začasno prebivajo v državah članicah EU; v zvezi s tem pozdravlja nedavno podaljšanje direktive o začasni zaščiti [2] do marca 2024; poudarja, da je treba dati prednost položaju otrok in žensk, zlasti nosečnic, staršev samohranilcev in žrtev trgovine z ljudmi, ter združiti prizadevanja za vrnitev prisilno deportiranih Ukrajincev v Ukrajino in za ponovno združitev družin otrok, ki so bili prisilno posvojeni iz Ukrajine;

7. poziva države članice, naj povečajo in pospešijo vojaško pomoč Ukrajini, zlasti oskrbo z orožjem, v odziv na jasno opredeljene potrebe; izraža podporo najnovejšim odločitvam, da se Ukrajini zagotovijo sodobna pehotna bojna vozila, oklepna vozila za prevoz osebja, sistemi zračne obrambe in ustrezno strelivo, ter poziva države članice, naj pospešijo dobavo vojaške podpore in opreme Ukrajini; pozdravlja odločitev vlad več držav članic EU, ZDA, Združenega kraljestva in Kanade, da Ukrajini dobavijo sodobne glavne bojne tanke; vztraja, da se mora usposabljanje ukrajinskih posadk za upravljanje teh tankov začeti takoj, in poziva, naj se razmisli o tem, da bi kot naslednji korak zagotovili zahodna bojna letala in raketne sisteme dolgega dosega;

8. poziva Svet, Komisijo in države članice, naj podprejo mirovni načrt v desetih točkah, ki jih je predstavil ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski, in naj si prizadevajo za oblikovanje mednarodne koalicije za izvedbo tega načrta ter z Ukrajino sodelujejo glede vprašanja varnostnih jamstev v prihodnosti, kot so tista, predlagana v sporazumu o varnosti iz Kijeva;

9. podpira vzpostavitev misije za vojaško pomoč za usposabljanje ukrajinskih oboroženih sil na ozemlju EU; priznava sedanje delo svetovalne misije EU za reformo sektorja civilne varnosti v Ukrajini in pozdravlja, da je bil nedavno prilagojen njen mandat, da bi podprli ukrajinske oblasti pri spodbujanju preiskav in pregona vseh kaznivih dejanj po mednarodnem pravu, ki so jih ruske oborožene sile in plačanci storili v okviru neizzvane in neupravičene ruske vojaške agresije proti Ukrajini;

10. pozdravlja podpis memoranduma o soglasju in sporazuma o posojilu 16. januarja 2023 za sveženj podpore brez primere za Ukrajino v višini 18 milijard EUR v letu 2023 prek instrumenta makrofinančne pomoči plus, pa tudi hitro izplačilo prvega obroka 17. januarja 2023; poudarja, kako pomembno je neprekinjeno in hitro uresničevanje zavez o finančni in tehnični pomoči, da bi zagotovili makroekonomsko stabilnost Ukrajine, obnovili kritično infrastrukturo in ohranili osnovne javne storitve, zlasti glede na nenehne ruske napade na civilno infrastrukturo, ki ogrožajo veliko število ukrajinskih državljanov, saj lahko ostanejo brez osnovnih storitev, kot so voda, ogrevanje in električna energija; poudarja potrebo po odgovorni, pregledni in učinkoviti uporabi finančne pomoči EU in druge mednarodne finančne pomoči ter pomen ponovne vzpostavitve ukrajinskega sistema javnih naročil s popolno ponovno vzpostavitvijo sistema ProZorro;

11. poziva, naj se na prihodnjem vrhu EU-Ukrajina prednostno obravnava potreba po celovitem svežnju za okrevanje Ukrajine, ki bi moral biti osredotočen na takojšnjo, srednje- in dolgoročno pomoč, obnovo in okrevanje in še dodatno pomagati okrepiti gospodarsko rast po koncu vojne; opominja, da bi morali sveženj za okrevanje skupaj upravljati EU, mednarodne finančne institucije in podobno misleči partnerji, ob znatni udeležbi G7; priporoča, naj predstavniki ukrajinske lokalne samouprave sodelujejo pri oblikovanju ukrepov za okrevanje; priporoča vzpostavitev jasnega in preglednega mehanizma za vključevanje ukrajinske civilne družbe v ključne procese odločanja in poziva k nadaljnji podpori za civilno družbo; poudarja, kako pomembne so zahteve glede varstva okolja in preglednosti pri prizadevanjih za obnovo; vztraja, da

[2] Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12).

je treba izvesti najpomembnejše okoljske reforme in sprejeti učinkovite zaščitne ukrepe za varstvo okolja med razvojem in obnovo Ukrajine; poziva, naj se sveženj za okrevanje podpre s potrebnimi proračunskimi zmogljivostmi EU;

12. ponovno poziva k opredelitvi ustrezne pravne podlage, ki bo omogočala uporabo zamrznjenih sredstev ruske centralne banke in premoženja ruskih oligarhov za financiranje obnove Ukrajine; podpira ustanovitev posebne mednarodne opazovalne misije, ki bo evidentirala okoljske posledice ruske agresije proti Ukrajini in tako ustvarila podlago za pridobitev posebne odškodnine od Rusije;

13. pozdravlja odločitev Evropskega sveta, da Ukrajini podeli status kandidatke za članstvo v EU; poudarja, da mora pristop k EU potekati v skladu s členom 49 Pogodbe o Evropski uniji, in sicer po ustreznih postopkih in pod pogojem, da bodo izpolnjena uveljavljena merila, predvsem københavnska merila za članstvo v EU, ter da se bo še naprej izvajal proces na podlagi dosežkov, ki zahteva sprejetje in izvajanje ustreznih reform, zlasti na področjih demokracije, pravne države, človekovih pravic, temeljnih svoboščin, tržnega gospodarstva in izvajanja pravnega reda EU;

14. ponovno poudarja, da je zavezan članstvu Ukrajine v Evropski uniji; verjame, da predstavlja geostrateško naložbo v združeno in močno Evropo; ponovno poudarja, da prošnja Ukrajine za članstvo v EU priča o vodstveni vlogi, odločenosti in viziji v sedanjem kontekstu brutalne ruske vojne agresije ter pošilja jasno politično sporočilo, da je Ukrajina nepreklicno izbrala evropsko pot, na kateri jo bodo podpirali njeni evropski partnerji;

15. pozdravlja evropske ambicije ukrajinskega ljudstva in zato poziva ukrajinske politične voditelje in organe, naj nujno izkoristijo ta zagon in si odločno prizadevajo za program reform, povezanih z EU, pri tem pa upoštevajo prednostne naloge, ki jih je Komisija navedla v mnenju o prošnji Ukrajine za članstvo v EU;

16. poziva ukrajinske oblasti, naj nedvoumno pokažejo svojo politično odločenost, da bodo ukrepale v skladu z evropskimi ambicijami svojih prebivalcev, tako da bodo znatno pospešile obsežne reforme, da bi čim prej uspešno izpolnile merila za članstvo v EU; v zvezi s tem poudarja, da je treba zaščititi neodvisnost vseh protikorupcijskih institucij, izboljšati svobodo medijev, povečati učinkovitost in odgovornost sodstva, odpraviti pomanjkljivosti v delovanju organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter zagotoviti politični in strankarski pluralizem tako v ukrajinskem parlamentu kot zunaj njega; poziva Ukrajino, naj ne sprejema zakonodaje, ki ni združljiva s pravnim redom EU ali bi ogrozila dosežke v reformnem procesu in boju proti korupciji;

17. poziva tiste, ki se bodo udeležili skorajšnjega vrha med EU in Ukrajino, naj si prizadevajo za začetek pristopnih pogajanj in podprejo časovni načrt, v katerem bodo opredeljeni naslednji koraki, ki bodo Ukrajini omogočili pristop k enotnemu trgu EU, pri čemer naj se osredotočijo na zagotavljanje oprijemljivih koristi za ukrajinsko družbo in državljane od začetka procesa na podlagi postopnega pristopa; poziva Komisijo, naj predstavi drzen in ambiciozen načrt za ta pogajanja ter hitro in postopno vključitev Ukrajine v politike in programe EU, ki bo pospremljen s časovnim načrtom za vsako fazo tega procesa; poziva k inovativnemu, dopolnjujočemu in prožnemu sodelovanju med sedanjim delom v zvezi z izvajanjem veljavnega pridružitvenega sporazuma in procesom pristopnih pogajanj;

18. poziva ukrajinsko vlado, naj nadaljuje krepitev lokalne samouprave, tj. reformo, ki je bila deležna znatne nacionalne in mednarodne podpore, in naj uspeh reforme decentralizacije vključi v splošno strukturo procesov sanacije, okrevanja in obnove Ukrajine;

19. pozdravlja znaten napredek Ukrajine pri usklajevanju z enotnim trgom EU in poziva k hitremu sprejetju prednostnega akcijskega načrta za okrepljeno izvajanje poglobljenega in celovitega območja proste trgovine med EU in Ukrajino v obdobju 2023–2024; poziva k podaljšanju veljavnosti Uredbe (EU) 2022/870 o začasni trgovinski liberalizaciji ([3]) ter k nujnemu pregledu morebitnih nadaljnjih ukrepov za liberalizacijo prevoza;

([3]) Uredba (EU) 2022/870 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o začasnih ukrepih za trgovinsko liberalizacijo, ki dopolnjujejo trgovinske koncesije, ki se uporabljajo za ukrajinske izdelke v okviru Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njunimi državami članicami na eni strani ter Ukrajino na drugi strani (UL L 152, 3.6.2022, str. 103).

20. pozdravlja sporazum o gostovanju kot doma med EU in ukrajinskimi telekomunikacijskimi podjetji v korist ukrajinskih beguncev, ki ga podpira EU, in pozdravlja njegovo podaljšanje; poziva, naj se ukrajinski telekomunikacijski trg vključi v telekomunikacijski trg EU;

21. poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo strateško komuniciranje in zagotovijo ustrezne informacije o vzajemnih koristih in priložnostih širitve tako v Ukrajini kot v državah članicah, da bi dodatno povečale podporo in izboljšale razumevanje pristopnega procesa; poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo prepoznavnost financiranja EU in njegove oprijemljive rezultate v Ukrajini; vztraja, da morata ukrajinska civilna družba in EU odigrati dejavno vlogo pri uresničevanju teh ciljev;

22. pozdravlja dejavno udeležbo Ukrajine v pobudi EU za vzhodno partnerstvo in poziva k nadaljnji krepitvi te politične pobude kot pomembne platforme za regionalno sodelovanje in izmenjavo izkušenj z reformami med partnerskimi državami, ki si prizadevajo za tesnejše sodelovanje z EU ali za članstvo v EU;

23. poziva institucije EU, naj razširijo možnosti za ukrajinske uradnike, da preučujejo in opazujejo delo institucij EU; spodbuja dvostranska parlamentarna srečanja med parlamenti držav članic in ukrajinskim parlamentom; poziva EU in njene države članice, naj še naprej zagotavljajo izobraževalne priložnosti, med drugim za ukrajinske mlade, javne uslužbence in diplomate; poziva k začetku postopkov za ustanovitev akademije vzhodnega partnerstva za javno upravo;

24. poziva države članice čim prej sprejmejo deseti sveženj sankcij proti Rusiji ter proaktivno predlagajo nadaljnje širjenje sankcij z vključevanjem novih sektorjev in posameznikov; poziva vse države članice, naj še naprej enotno nastopajo zoper rusko vojno proti Ukrajini; poziva vse partnerje, zlasti države kandidatke za članstvo v EU in potencialne države kandidatke, naj se uskladijo s svežnji sankcij;

25. poziva, da se na seznam posameznikov in subjektov, za katere veljajo sankcije, uvrstijo tudi ruska podjetja, ki so še navzoča na trgih EU, kot sta Lukoil in Rosatom, ter osebe, ki so povezane s prisilnimi deportacijami, nezakonitimi pridržanji ruskih civilnodružbenih aktivistov in pripadnikov politične opozicije, nezakonitimi „referendumi“ v Lugansku, Hersonu, Zaporožju in Donecku ter nezakonitimi „volitvami“ na Krimu in v Sevastopolu, pa tudi vsi člani strank v ruskem parlamentu, ki opravljajo funkcije v izvoljenih parlamentih na vseh ravneh, tudi na regionalni in občinski ravni, ter člani ruskih propagandnih medijev, ki širijo protiukrajinska in vojni naklonjena čustva; poziva Svet, naj seznam sankcioniranih posameznikov razširi, da bo vključeval posameznike s seznama, ki ga je predlagala protikorupcijska fundacija Alekseja Navalnega; hkrati poziva Ukrajino, naj sprejme ukrajinski zakon Magnickega; poziva k prepovedi neposrednega ali posrednega uvoza, nakupa ali prenosa surovih ali obdelanih diamantov s poreklom iz Ruske federacije;

26. znova poziva k takojšnjemu in popolnemu embargu na uvoz fosilnih goriv in urana iz Rusije ter k popolni opustitvi plinovodov Severni tok 1 in 2, da se prepreči financiranje Putinove vojne z denarjem EU; poziva k okrepitvi omejevalnih ukrepov proti Belorusiji; poziva Svet, naj v sodelovanju z mednarodnimi partnerji zniža zgornjo mejo cen za nafto, ki izvira iz Rusije ali se iz nje izvaža;

27. poziva Komisijo in nadzorne organe EU, naj pozorno spremljajo, kako učinkovite in dosledne so države članice pri izvajanju vseh sankcij EU, ter naj se odzovejo na vsak poskus izogibanja, vključno z odpravo obstoječih vrzeli; obsoja tretje države, ki so Rusiji in Belorusiji pomagale pri izogibanju uvedenim sankcijam, ter poziva Komisijo in države članice, naj razmislijo o ukrepih proti tem tretjim državam;

28. obsoja nedavno odločitev Mednarodnega olimpijskega komiteja, da ruskim in beloruskim športnikom dovoli, da se potegujejo za kvalifikacije za olimpijske igre v Parizu 2024 pod nevtralno zastavo, kar je v nasprotju z večplastno izolacijo teh držav in jih bosta oba režima uporabljala za propagando;

29. ponovno poziva EU in njene države članice, naj okrepijo mednarodno osamitev Ruske federacije, tudi v zvezi z njenim članstvom v mednarodnih organizacijah in organih, ter naj se vzdržijo vseh uradnih dogodkov na ozemlju Ruske federacije in tako znižajo raven diplomatskih odnosov z Moskvo;

30. obsoja nezakonito rusko zasedbo ukrajinske jedrske elektrarne v Zaporožju in podpira predlog o vzpostavitvi zaščitnega območja za jedrsko varnost, da bi zmanjšali tveganje jedrske ali radiološke nesreče, kot je predlagala Mednarodna agencija za atomsko energijo;

31. poziva EU in njene države članice, naj delujejo strateško in se proaktivno zoperstavijo hibridnim grožnjam ter preprečijo vmešavanje Rusije v politične, volilne in druge demokratične procese v Ukrajini in širše, zlasti zlonamerna dejanja, katerih cilj je manipuliranje z javnim mnenjem in spodkopavanje evropskega povezovanja; poziva EU in njene države članice, naj povečajo odpornost proti dezinformacijam in kampanjam motenja, namenjenim spodkopavanju demokratičnih procesov in ustvarjanju delitev v Ukrajini;

32. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Evropski službi za zunanje delovanje, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi ter predsedniku, vladi in parlamentu Ukrajine.